

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Změny v odvětví bankovníctví v Evropě v souvislosti s novými finančními předpisy (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2012/C 299/02)

Zpravodajka: **paní NIETYKSZA**Spoluzpravodaj: **pan GENDRE**

Dne 14. července 2011 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Změny v odvětví bankovníctví v Evropě v souvislosti s novými finančními předpisy.

Poradní komise pro průmyslové změny, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 11. června 2012.

Na 482. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 11. a 12. července 2012 (jednání dne 12. července 2012), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 135 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Hlavním úkolem bankovního sektoru, který představuje v průměru 5 % HDP EU, musí být financování reálné ekonomiky, především inovačních podniků, růstu malých a středních podniků, které jsou hnací silou evropské ekonomiky, a ochránění úsporu vkladatelů.

1.2 EHSV vítá úsilí Evropské komise a členských států, jehož cílem je posílit bankovní sektor a předcházet novým finančním krizím prostřednictvím snižování rizik a zmírňováním jejich důsledků.

1.3 EHSV se domnívá, že je třeba se poučit z nedávných finančních a hospodářských krizí a zaujmout nový přístup pro účinnější dohled ze strany vnitrostátních, evropských a mezinárodních orgánů a prostřednictvím zvýšené odpovědnosti finančních institucí.

1.4 EHSV podporuje opatření, jejichž cílem je posílit strukturu kapitálu bank a jejich schopnost financovat ekonomiku a varuje vedoucí pracovníky bank před pokusem dosahovat velmi krátkodobého zisku a před spekulativními aktivitami, jež destabilizují trhy.

Odpovědnost vedoucích pracovníků bank a kontrolních orgánů na vnitrostátní a evropské úrovni a v rámci bank musí být jasně a lépe definována, aby bylo možné podporovat etické chování, a zároveň je třeba vycházet z transparentních pravidel.

1.5 EHSV upozorňuje na potíže, které vznikají v souvislosti se zvyšováním počtu regulačních opatření, a také na výzvy, kterým musí čelit 8 000 evropských bank, aby mohly financovat ekonomiku za složité hospodářské situace v Evropě

s ohledem na dluhovou krizi, jejíž rozsah a důsledky doposud nebyly zvládnuty.

1.6 Evropské banky čelí vysoké konkurenci bank ze třetích zemí, které nejsou ve své zemi původu vystaveny stejným legislativním a regulačním omezením jako v Evropě.

1.7 Opatření zaměřená na posílení struktury kapitálu předpokládají vyšší a kvalitnější vlastní kapitál, lepší krytí rizik, zavedení pákového poměru a nový přístup k likviditě. Tato opatření mohou mít dopad na rozvalu bank a mohou zapříčinit citelné snížení jejich rentability.

1.8 V důsledku toho mají banky tendenci snižovat svou velikost, aby se staly odolnějšími, a orientovat se na výnosnější aktivity a omezovat svou nabídku finančních služeb, aby mohly lépe zvládat rizika, jimž jsou vystaveny.

Někteří jsou zastánci toho, že je nutné navrátit se k původnímu poslání banky: přijímat vklady svých klientů, chránit strádatele a financovat reálnou ekonomiku.

1.9 Podle EHSV je žádoucí, abychom se postupně vrátili k oddělení komerčního bankovníctví od bankovníctví korporátního a investičního. Současná světová krize ukazuje, že globalizovaný finanční systém založený na neomezené liberalizaci s sebou nese riziko ztráty kontroly nad situací v souvislosti s tím, že trhy špatně nakládají s touto svobodou.

— Přílišná velikost nadnárodních finančních skupin značně ztěžuje jejich správu, dohled kontrolních orgánů a hodnocení ratingovými agenturami do té míry, že se staly málo důvěryhodnými.

— Finanční nástroje se vymykají kontrole. Třebaže v zásadě není účelem bránit se finanční inovaci, je nepřijatelné, aby se mohl finanční produkt volně pohybovat na mezinárodním trhu netransparentním způsobem, zatímco nikdo nezná podobu rizika a neví se, kdo nese konečnou odpovědnost.

1.10 Nové povinnosti v oblasti vlastního kapitálu, zejména zvýšení míry vysoce kvalitního základního kapitálu na 9 % k 30. červnu 2012 pro 60 bank systémového charakteru a v období mezi rokem 2015 a koncem roku 2018 pro ostatní banky, by mohly mít negativní důsledky pro místní nebo pro družstevní banky, které jsou vstřícnější vůči malým a středním podnikům a mikropodnikům. Kapitálové požadavky by neměly diskriminovat určitou skupinu bank.

1.11 Pokud budou mít banky potíže se získáváním kapitálu, bude pro malé a střední podniky těžší získat potřebné finanční prostředky. Je třeba zabránit omezení poskytování úvěrů a nárůstu bankovních poplatků. EHSV vyzývá Komisi, Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) a orgány dohledu členských států, aby zajistily, že se kapitálové rezervy u menších bank uzpůsobí podle jejich obchodního modelu.

1.12 Obezřetnostní požadavky již nyní způsobují snižování úvěrů a jejich zdražení pro malé podniky, zejména začínající podniky, inovační podniky a ty podniky, které představují vyšší riziko. Evropa nebude moci dosáhnout cílů strategie Evropa 2020, digitální agendy, Europe Cloud Active, Energetického plánu do roku 2050 či iniciativy Small Business Act, pokud bude část finančních prostředků určená pro malé a střední podniky snížena v souvislosti s uplatňováním nových obezřetnostních opatření.

EHSV vyzývá Komisi, aby velmi pečlivě sledovala vývoj v oblasti úvěrů a bankovních poplatků pro podniky a jednotlivce.

1.13 Opatření, jejichž cílem je zefektivnění dohledu vnitrostátních, evropských a mezinárodních orgánů nad trhy, budou mít závažné důsledky pro organizaci bank a vnitřní kontrolu. Vyplývá z toho nárůst odpovědnosti managementu a povinnost pozorněji posuzovat rentabilitu vlastního kapitálu a lépe řídit rizika. Banky budou muset vypracovávat své prognózy prodeje a své strategie rozvoje produktů a bankovních portfolií s přihlédnutím k jejich rentabilitě a na základě posouzení schopnosti absorbovat jejich vlastní kapitál. To bude mít za následek reorganizaci struktur směřující k nárůstu významu a pracovních míst v oddělení IT, controllingu a řízení rizik na úkor jiných, tradičnějších odvětví.

1.14 Banky v EU zaměstnávají více než 3 miliony zaměstnanců, přičemž velká většina působí v retailovém bankovníctví. Od počátku roku 2011 došlo ke zrušení více než 150 000 pracovních míst a bylo zavřeno velké množství poboček. Podle různých prognóz bude v roce 2012 zrušeno dalších 100 000 pracovních míst. EHSV žádá Komisi, aby podpořila zlepšení sociálního dialogu v tomto odvětví a zintenzivnila konzultaci se sociálními partnery, pokud jde o iniciativy, jež ovlivňují vývoj této profese.

1.15 EHSV si přeje, aby byla při provádění nových předpisů zohledněna různorodost členských států, zejména nových členských států EU, jejichž úvěrové trhy nedosáhly svého potenciálu a kde je většina bank ovládána velkými evropskými a světovými bankovními skupinami. Pro zlepšení jejich rozvahy a s cílem vyhovět novým povinnostem by se mohly tyto skupiny pokoušet převést prostředky ze svých poboček a omezit své investice, čímž by se výrazně snížilo financování ekonomiky v těchto zemích. EHSV v tomto ohledu připomíná závazek vyplývající z Vídeňské iniciativy, na základě něhož není možné přistoupit ke stahování likvidních prostředků. Je nezbytné chránit některé zvláštní modely, jako jsou např. družstevní banky v Německu a Polsku. Jen v Polsku představuje tento sektor více než 300 bank. Jedná se o sektor, jehož hluboká reforma, již vyžadují nová pravidla, nebude moci být realizována bez přechodného období.

1.16 Je nezbytné zvýšit pravomoci Evropského orgánu pro bankovníctví, aby se napomohlo průběhu harmonizace. EHSV připomíná, že na evropské úrovni je zajištěn volný pohyb kapitálu, zatímco bezpečnost vkladů a solventnost bank zůstává v kompetenci vnitrostátních orgánů. Úvěrové trhy se v jednotlivých členských státech liší. V zemích, kde není poskytování úvěrů dostatečně vyvinuto, může příliš rychlé dohnání míry zadlužení podnitit vznik spekulativní bubliny. Budou-li obezřetnostní pravidla prováděna jednotným způsobem na evropské úrovni, nebudou vnitrostátní orgány schopny včas zasáhnout. Nicméně stojí za to zvážit návrh několika evropských představitelů na vytvoření evropské bankovní unie, v jehož důsledku by bylo možné provádět na této úrovni dohled nad systémovými bankami a poskytnout záruky za vklady v případě krachu.

1.17 V celosvětovém měřítku hrozí, že evropské banky budou méně schopné konkurovat svým protějškům. V případě bank, které chtějí získat dodatečný vlastní kapitál, je většina tohoto kapitálu k dispozici ve státních investičních fondech a v bankách v Asii a na Blízkém východě. Existuje reálné nebezpečí, že se struktura vlastnictví bankovního systému EU dostane mimo kontrolu členských států EU. Z tohoto důvodu EHSV žádá evropské orgány, aby zvýšily své úsilí, aby byla stejná obezřetnostní pravidla uplatňována také na mezinárodní úrovni s cílem dosáhnout skutečné regulace na celosvětové úrovni.

1.18 Nové informační technologie: e-banking, homebanking, zabezpečené virtuální transakce (elektronický podpis) či cloud computing již nyní znamenají revoluci v tradičních bankovních službách. Banky budou mít těžký úkol, a sice financovat reálnou ekonomiku, a zároveň budou muset čelit vyšším nákladům na financování v souvislosti se zaváděním nových technologií, přičemž budou mít nižší rentabilitu. EHSV se domnívá, že během této rozsáhlé změny je třeba zabezpečit pomoc a podpořit subjekty působící v bankovním sektoru.

2. Úvod

2.1 Finanční krize a její důsledky pro ekonomiku vedly vlády a finanční orgány k tomu, aby se zabývaly hlavními příčinami zhroutení finančního systému, jenž byl považován za zakotvený, náležitě regulovaný a účinně kontrolovaný.

2.2 První opatření finančního a měnového rázu (výrazné snížení základní sazby, likvidita a státní podpora) byla přijata narychlo. Cílem dlouhodobějších opatření bylo posílení struktury trhů a zabránění budoucím systémovým krizím, jednalo se tudíž o opatření regulačního, dohledového či fiskálního charakteru. Nadnárodní organizace – MMF, G-20, Banka pro mezinárodní platby či Komise – zaujaly otevřený přístup ke spolupráci, avšak jejich postoje se liší.

2.3 Od období krize v roce 2008 přijala EU více než 50 legislativních opatření. 99 % reforem mělo být realizováno do konce roku 2011, aby mohly vstoupit v platnost v roce 2013, s výjimkou ukazatele kapitálové přiměřenosti, tier 1 (T1), který musí být dodržován od 30. června 2012 60 bankami, jež jsou považovány za systémové. U ostatních bank se vstup v platnost předpokládá v období mezi lety 2015 a 2018.

2.4 Třetí Basilejská dohoda, která byla zveřejněna v listopadu 2010, požaduje, aby banky držely více kvalitnějšího vlastního kapitálu, a mohly tak odolávat budoucím krizím, a zejména:

- požaduje, aby banky držely 4,5 % kmenového kapitálu a 6 % kapitálu tier I rizikově vážených aktiv;
- a zavádí povinnou rezervu na zachování kapitálu ve výši 2,5 %
- a nepovinnou proticyklickou rezervu, což vnitrostátním regulačním orgánům umožní vyžadovat další až 2,5 % vlastního kapitálu v období vysokého růstu úvěrů.

Basel III navíc zavádí minimálně 3 % pákový poměr a dva povinné koeficienty likvidity: ukazatel krytí likviditou, který vyžaduje, aby banka držela dostatek vysoce kvalitních likvidních aktiv k pokrytí celkových čistých peněžních toků za 30 dní, a ukazatel čistého stabilního financování (Net Stable Funding Ratio), který vyžaduje, aby dostupné množství stabilního financování překračovalo požadované množství stabilního financování během jednoletého období zvýšené zátěže.

2.4.1 V červenci 2011 Evropská komise předložila návrhy na převedení Basel III do směrnice o kapitálových požadavcích CRD IV s cílem posílit evropský bankovní sektor a zároveň podnitit banky, aby i nadále financovaly růst ekonomiky. Komise však nepodnikla žádnou konkrétní iniciativu, jejímž cílem by byla podpora poskytování úvěrů.

2.5 Cílem je povzbudit banky, aby držely více vlastního kapitálu, a mohly tak odolávat krizím, a navrhnout orgánům dohledu nový nástroj, aby kontrolovaly banky a zasáhly, jakmile zjistí rizika.

2.6 Směrnice CRD IV pokrývá oblasti, jež upravuje stávající směrnice o kapitálových požadavcích, musí však být provedena tak, aby to odpovídalo situaci v každém členském státu.

2.7 Navzdory prodlevám a nedokonalostem v přijatých pravidlech došlo na cestě k novým předpisům ke skutečnému pokroku, avšak některé otázky ještě zůstávají nezodpovězeny:

- Pokryjí nová pravidla všechny finanční postupy na světové úrovni?
- Jakmile bude definována regulace trhu, bude možné mít důvěru v efektivní kontrolu?
- Ovlivní a změní nová pravidla situaci v evropském bankovním sektoru (struktury, konsolidace, distribuční postupy, zaměstnanci), který zahrnuje více než 8 000 bank, a jeho přístup k financování ekonomiky: úvěry pro podniky, orgány a jednotlivce?

3. Nepříznivá finanční a hospodářská konjunktura

3.1 Banky v Evropě musí v současnosti čelit náhlým změnám v oblasti regulace a konjunktury, které vyvolávají obavy ohledně jejich schopnosti plnit úlohu financování ekonomiky v hospodářské situaci ztížené dluhovou krizí, jež především postihuje eurozónu.

3.2 V souvislosti s prováděním opatření Basilejského výboru (Basel III) musí banky posílit svůj vlastní kapitál, dodržovat velmi vysokou míru dlouhodobé likvidity NSFR a vytvářet obezřetnostní kapitál.

3.3 Zátěžové zkoušky, kterým byly banky podrobeny ve dvou fázích, neodstranily pochybnosti, pokud jde o dopad nesplácení dluhu jedním či několika členskými státy eurozóny.

3.4 V mezinárodním finančním společenství zavládla atmosféra nedůvěry, jež je příčinou problémů s likviditou na mezibankovním trhu a jež vede banky k tomu, aby se orientovaly na ty nejbezpečnější investice.

3.5 V tomto kontextu ECB ve dvou případech intervenovala a celkově poskytla bankovnímu sektoru finanční půjčku ve výši 1 000 miliard eur s 1 % úrokem a s možnou splatností tři roky. Tento nástroj je velice důležitý pro znovunastolení důvěry na mezibankovním trhu a za účelem zachování objemu úvěrů pro ekonomiku. Nicméně značná část těchto prostředků byla znovu uložena v ECB a jiná část byla určena na nákup veřejných dluhů. EHSV se domnívá, že ECB musí vytvořit mechanismus, aby zjistila, jak jsou tyto prostředky využívány.

3.6 Potřeba rekapitalizace bank, kterou Evropský orgán pro bankovníctví odhadl na více než 100 miliard eur, je stále naléhavější.

3.7 Poskytování úvěrů podnikům, zejména malým a středním podnikům, orgánům a jednotlivcům, je stále přísnější. Kromě toho banky důkladně zkoumají související rizika, což má za následek nárůst poplatků za toto financování. Alternativa v podobě financování podniků prostřednictvím finančních trhů se zdá být zároveň ještě složitější. Tato situace související s úspornými opatřeními přispívá k předpovědím nízkého či nulového růstu v roce 2012 v celé Evropské unii (až na několik málo výjimek).

4. Kontroly a regulace v bankovním sektoru

4.1 V tomto kontextu je nutné připomenout krizi rizikových hypoték. Varovné signály, že vypukne krize rizikových hypoték, měly zalarmovat kontrolní úřady. Nikdo nepochyboval o rentabilitě investice, která byla výhodná pro banky a jejich klienty. FDIC (Federal Deposits Insurance Corporation) ovšem před těmito produkty varovala. V období let 2002 až 2006 však centrální banka USA nepřijala žádné opatření.

4.2 Krachu společnosti Lehman Brothers se mohlo předejít, pokud by si kontroloři bývali včas všimli vážných problémů s likviditou, které tato instituce měla. Pozornosti uniklo i nebezpečí, které představuje hypoteční úvěr udělený na 100 % hodnotu záruky a prodaný dále ve formě „balíčků“ prostřednictvím finančních zprostředkovatelů. Chceme-li předejít novým krizím, je třeba zavést opatření v oblasti osobní odpovědnosti vedoucích pracovníků finančních institucí za nedostatek odpovídající kontroly.

4.3 Ačkoli je pravda, že krize vypukla kvůli příliš složitým, tzv. toxickým produktům, je také bez pochyby, že kontroloři mohli na základě platných pravidel zakázat jejich vytvoření či uvedení do oběhu.

Nová pravidla nebudou moci s jistotou zajistit, že se v budoucnu zabrání nové krizi, pokud nebudou mít kontrolní úřady k dispozici dostatečné prostředky pro plnění svých úkolů a pokud budou vnitřní kontroly i nadále neúčinné.

4.4 V souvislosti s liberalizací finančních trhů musí vlády dodržovat své závazky v oblasti spolupráce na mezinárodní úrovni, aby se zabránilo tomu, že budou v různých oblastech platit různé předpisy.

4.5 Nové předpisy by měly vycházet z následujících zásad:

- a) přístup k bankovní profesi může být otevřený, ale kontroly osob a původu kapitálu musí být mnohem přísnější a účinnější;
- b) pracovníci zabývající se finančními operacemi musí mít povolení, musí se řídit předpisy a musí být kontrolováni. Je třeba bezpodmínečně odstranit parabankovní odvětví a stínové bankovníctví;
- c) nové finanční produkty musí podléhat schvalování a kontrole ze strany evropských a vnitrostátních bankovních úřadů.

4.6 Činnost orgánů dohledu musí být pravidelně hodnocena nezávislým útvarem složeným z expertů, kteří již nepracují ve finančním odvětví. Toto hodnocení musí klást důraz zejména na dopad rozhodnutí tohoto orgánu na správu bank.

5. Změny v odvětví bankovníctví v Evropě

5.1 Banky jsou v současnosti vystavovány velkému tlaku, neboť musí v souvislosti s novými předpisy změnit definici svého obchodního modelu. Pravidla mají v kombinaci s obtížnou finanční a hospodářskou situací následující důsledky:

- Posílení struktury kapitálu všech finančních institucí, z nichž většina již dodržuje ukazatel Tier 1. Budou mít tendenci snižovat velikost své rozvahy, aby se staly odolnějšími (poznámka: studie KPMG, prosinec 2011: *Evolving Banking Regulations, A long journey ahead – the outlook for 2012*).
- Pravidla Basel III a povinnost dodržovat ukazatele likvidity na období delší než měsíc (NSFR) a ukazatel likvidity na období kratší než měsíc (LCR) vedou k vyšší potřebě vlastního kapitálu a potřebě udržovat přebytek likvidity (v některých případech čtyřikrát vyšší, nežli je minimální potřeba likvidity bank). Tato opatření budou mít negativní dopad na finanční výsledky a budou mít za následek snížení rozvahy bank.
- Potíže s rozvojem úvěrů v obdobích hospodářského růstu z důvodu opatření nazvaného „proticyklický kapitálový polštář“ (*Countercyclical Capital Buffer*). Navzdory větší poptávce po úvěrech budou muset banky čelit nárůstu poměru kapitálové přiměřenosti. Úvěrová portfolia musí tento polštář zachovávat na žádost kontrolních úřadů. Likviditní polštář stanovený vnitrostátními kontrolními orgány může dosahovat až 2,5 % požadavků na vlastní kapitál.

5.2 To vše má za následek:

5.2.1 Citelné snížení průměrného výnosu bankovního sektoru, jež se pohybuje od 10 % a v extrémních případech dosahuje až 30 %, což omezuje zájem investorů o bankovní sektor a způsobuje snížení kapitalizace evropských bank.

5.2.2 Nižší financování podniků a orgánů a zdražení úvěrů, zejména pokud jde o úvěry pro malé a střední podniky, které jsou často považovány za rizikovější podniky, jelikož neposkytují dostatečné záruky či spolufinancování.

5.2.3 Možné snížení dlouhodobých úvěrů v důsledku toho, že od roku 2018 dojde k zavedení ukazatele dlouhodobé likvidity NSFR a ukazatele pákového poměru. Existuje riziko, že tato situace bude mít negativní dopad na financování investic do infrastruktury.

5.2.4 Povinnost lépe posuzovat rentabilitu vlastního kapitálu a lépe řídit rizika. Banky musí vypracovávat své prognózy prodeje a své strategie rozvoje produktů a bankovních portfolií z hlediska rentability a na základě posouzení schopnosti absorbovat vlastní kapitál.

5.2.5 Hrozí, že banky budou mít velmi vysoké výdaje za audit a reporting, aby dodržely nové předpisy a aby splnily požadavky vnitrostátních a mezinárodních kontrolních úřadů. To bude mít dopad na organizaci banky a na strukturální změny.

5.2.6 Udělování úvěrů bude omezenější v odvětvích s preferenční rizikovou váhou. Kromě toho může zavedení ukazatele pákového poměru zapříčinit dlouhodobé omezení financování států, místních a regionálních orgánů či jiných odvětví, jež měly preferenční rizikovou váhu.

5.2.7 Důsledkem nákladnějších úvěrů může být přesun části aktivit na instituce, jež nepodléhají těmto pravidlům. To napomáhá parbankovním institucím, které poskytují jednotlivcům půjčky s velmi vysokými úroky, často v hotovosti, a jejichž činnost nepodléhá tak přísné kontrole jako v případě bank.

5.3 Nová pravidla se uplatňují bez rozlišování mezi velkými a malými bankovními institucemi. Mohou se ukázat jako nepříznivě situací v některých zemích, např. v nových členských státech ze střední a východní Evropy, jež vykazují vysokou míru růstu.

— V těchto zemích mohou nové předpisy omezit investice. Banky v těchto zemích jsou často vlastněny nadnárodními skupinami a místní akcionáři jsou v menšině. Mateřské společnosti mohou repatriovat podstatnou část kapitálu svých poboček, aby vyhověly předpisům na celosvětové úrovni. Pobočky, jež takto přijdou o prostředky, omezí své příspěvky na financování místní ekonomiky. EHSV připomíná, že na evropské úrovni je zajištěn volný pohyb kapitálu, zatímco bezpečnost vkladů a solventnost bank zůstává v kompetenci vnitrostátních orgánů.

5.4 Úvěrové trhy se v jednotlivých členských státech liší. V zemích, kde není poskytování úvěrů dostatečně vyvinuto, může příliš rychlé dohnání míry zadlužení vznik spekulativní bubliny. Budou-li obezřetnostní pravidla uplatňována na evropské úrovni, nebudou vnitrostátní orgány schopny dostatečně rychle zasáhnout. Je nezbytné, aby byly zvýšeny pravomoci Evropského orgánu pro bankovníctví, aby se napomohlo průběhu harmonizace.

5.5 Je nutné zohlednit některé zvláštní modely, jako jsou např. družstevní banky, jež fungují zdravým a autonomním způsobem. Reforma, již vyžadují nová pravidla, nebude moci být realizována bez přechodného období. Družstevní banky jsou klíčovou složkou místního rozvoje a jednájí v zájmu svých společníků, což jsou klienti ukládající své vklady a také příjemci úvěrů: malé a střední podniky, zemědělci, obce a řada dalších místních subjektů.

5.6 Velké banky budou hledat investice s omezeným rizikem, které přinášejí vyšší zisky. K tomu je třeba doplnit obavy z vyššího zdanění a ze ztrát v důsledku státního dluhu u některých pasiv.

5.7 Proces konsolidace se pravděpodobně urychlí: spojitelná a družstevní banky se mohou spolehnout na autonomní zdroje financování, avšak banky, které hledají prostředky pro své refinancování na trhu, budou nuceny se vzájemně slučovat, což bude mít negativní důsledky pro malé a střední podniky a pro spotřebitele. Některé banky byly odkoupeny a znovu prodány poté, co byla zlikvidována jejich místní a regionální síť. Koncentrace bank na vnitrostátní úrovni byla výrazná u družstevních bank, pojišťoven a spořitelny.

5.8 Nižší rentabilita bank, jež je mimo jiné způsobena vyššími náklady na financování, a velmi restriktivní zásady pro řízení likvidity mohou mít za následek zvýšení bankovních poplatků a nárůst úrokových sazeb, pokud jde o termínované vklady a osobní účty klientů.

5.9 V souvislosti s novými předpisy banky urychlují svou restrukturalizaci a zavádění nových technologií (internetové bankovníctví, elektronická přepážka, používání chytrých telefonů).

— Kombinace používání nových technologií a diverzifikace produktů uváděných na trh zintenzivňuje změnu uspořádání sítí poboček, přičemž přibývá přepážek pro bezhotovostní operace. Pobočky se stále častěji omezují na poradenství a prodej finančních produktů. Tyto nové způsoby provádění transferů a plateb si zároveň žádají větší zabezpečení proti kybernetickým útokům, které ohrožují operace prováděné na internetu a prostřednictvím mobilních telefonů.

5.10 Vývoj distribučních kanálů v konečném důsledku povede k omezení sítě poboček a ke snížení počtu pracovních míst. Uplatňování směrnice CRD IV přinese vznik dalších pracovních míst v bankách v odděleních IT a řízení rizik na úkor jiných bankovních aktivit. Je nutné rozvíjet kvalitní sociální dialog na všech úrovních, pokud jde o otázky zaměstnanosti a odborné přípravy, aby bylo možné dobře zvládat současný vývoj.

6. Budoucí vývoj

6.1 Evropský parlament přijal zásadu daně z finančních transakcí a Komise zkoumá možnosti jejího zavedení. Členské státy však nedosáhly konsensu a postoj amerických úřadů je negativní. Plánovaná nízká sazba by neměla představovat nepřiměřenou zátěž pro banky ani konkurenční nevýhodu na celosvětové úrovni. Cílem této daně je – jak to zdůrazňují dvě předchozí stanoviska EHSV⁽¹⁾ – vygenerovat nové daňové příjmy, zejména pro financování rozvojové pomoci, a zároveň změnit chování bank s cílem upřednostňovat spíše střednědobé a dlouhodobé financování ekonomiky, nežli krátkodobé spekulativní operace.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV ze dne 29. března 2012 k návrhu směrnice Rady o společném systému daně z finančních transakcí a změně směrnice 2008/7/ES (Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 55) a stanovisko EHSV ze dne 15. července 2010 k tématu Daň z finančních transakcí (stanovisko z vlastní iniciativy) (2010) (Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 81).

6.2 Z iniciativy komisaře Barniera je zkoumána možnost oddělení retailového bankovníctví od korporátního a investičního bankovníctví, což zpochybňuje model univerzální banky. Diskutuje se o úplném oddělení, oddělení pouze činností investičních bank či o zákazu, aby banky investovaly pro vlastní potřebu. Někteří odborníci tuto myšlenku zpochybňují a zastávají názor, že univerzální banky zajišťují hloubku a likviditu trhů a lepší financování ekonomiky.

6.3 V posledních třiceti letech se scénář vývoje finančního světa a bankovního sektoru změnil: otevření trhů vedlo ke globalizaci financí, což přispělo k rozvoji a nárůstu daňových a regulačních rážů. Vyšší konkurence na celosvětové úrovni zároveň podpořila vznik nových finančních institucí, nových produktů a služeb.

6.4 Velké bankovní skupiny ukázaly své slabiny a limity růstu překračující možnost řádné správy. Budou mít tendenci snižovat svou velikost, aby se staly odolnějšími, s menším a předvídatelnějším kolísáním zisku a bez přehnaných bonusů. Zaměří své aktivity na základní služby, jako je přijímání vkladů a poskytování úvěrů, omezí jiné služby, omezí svou mezinárodní expanzi a zaměří své činnosti na trhy s větším růstem, což omezí jejich rentabilitu.

6.5 Díky novým předpisům si bude vyplácení prémie a zvyklosti související s odměňováním vyššího managementu žádat větší odpovědnost a bude podrobena přísnější kontrole.

6.6 Bankovní kontrola rozšířená na všechny druhy finančních podniků umožní kontrolovat aktivitu parabankovních institucí (např. stínových bank).

6.7 Je nezbytné zavést závazná pravidla týkající se přístupu k bankovní profesi, aby byl umožněn výběr zaměstnanců, jejichž kompetence mohou dávat klientům a investorům pocit bezpečí.

6.8 Po ukončení státní a mezinárodní podpory, která je poskytována v důsledku finanční krize, se bude celý sektor bezpochyby vyvíjet podle konjunktury a rozvoje nových technologií, ale zejména podle strategií vlastních každému podniku, který je dobře spravován. Banky budou mít těžký úkol, a sice zůstat důvěryhodné jakožto poskytovatel půjček pro reálnou ekonomiku, a zároveň budou muset čelit vyšším nákladům na financování a nižší rentabilitě.

V Bruselu dne 12. července 2012.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON
